Espesyal nga Report:

NAGPAPADAYON NGA KAMADARAHUG HAN REHIMEN US-MARCOS

Report ha Tawhanon nga Katungod
(Disyembre 10, 2024-Hunyo 30, 2025)
Winaray nga Edisyon

Pan-abre

Kahuman han tulo katuig nga madugo nga paghahadi, dugang pa nga ginpapapintas han rehimen Marcos an pasista nga panmuypoy ha katawhan Pilipino. Padayon an pag-awas han dugo ngan an pagdamo han mga kaso han pagtalapas ha tawhanon nga katungod ha ngaran han kontra-insurhensiya. Tuyaw hini nga katuyuanan nga puuhon an patriyotiko ngan demokratiko nga hingyap ngan pakigbisog han katawhan Pilipino, ngan tapuson an ira rebolusyunaryo nga pag-ato. Nagseserbe ini ha interes han langyaw nga monopolyo kapitalista, dagko nga kumprador burgesya, agaron maytuna ngan burukrata kapitalista.

Agud iladawan an kagrabihon ngan kahiluagon han kamadarahug hini nga rehimen, ngan paaningalon an guliat han katawhan para ha hustisya, igin-gagawas han Ang Bayan (AB) ini nga report hiunong ha walatuo nga pangabuso ngan pagtamas-tamas han mga armado nga galamay ni Marcos ha mga tawhanon nga katungod ha naglabay nga unom kabulan (Enero tubtub Hunyo yana nga tuig). Ginkakadabihan ini han pasista nga tawuhan han Armed Forces of the Philippines (AFP), Philippine National Police (PNP), mga paramilitar ngan iba pa nga armado nga ahente han reaksyunaryo nga estado.

Ginkuha ini nga mga report ha mga impormasyon nga iginreport, gintirok ngan gin-analisar han AB.

Tungod ha mas ginpapintas pa nga panmuypoy nga nagbunga han kakurian ha pagpapadara han mga report, damo nga mga kaso ha kabaryuhan an waray mahilista. Damo nga pagtalapas ha tawhanon nga katungod han katawhan Moro nga diri nahibubuksas ha publiko an waray mahiupod hini nga report.

Gin-gamit han AB hini nga report an internasyunal nga suklanan ha pagtantiya han ihap han mga biktima han ebakwasyon ngan militarisasyon, ngan apektado nga ihap han kabataan.

Palisiya han panmuypoy

Mayor nga palisiya nga iginpatuman han rehimen Marcos yana nga syahan nga parte han 2025 an National Action Plan for Unity, Peace, and Development (NAP-UPD) 2025-2028 ha Pilipinas. Ini an nagin balayan han ginpagrabe nga pampulitika nga panmuypoy kontra ha masa nga Pilipino. Hadton naglabay nga tuig pa gintikangan nga ig-andam an nasering nga bag-o-nga-daan nga palisiya.

An NAP-UPD upisyal nga gin-aprubahan pinaagi han Memorandum Circular No. 83, series 2025 nga igin-gawas han Office of the President. Iginmando han memorandum ha ngatanan nga ahensya han gubyero nga ipatuman an plano komo parte han "whole-of-nation" ngan "whole-of-society" approach ha "pagsolbar han mga problema nga gindurot han rebolusyunaryo nga kagiusan." Iginbasar an NAP-UPD ha National Security Policy 2023-2028 ngan Philippine Development Plan 2023-2028.

Gintawag ini nga "estratehiko nga blueprint" o giya agud puuhon an Partido Komunista ng Pilipinas, Bagong Hukbong Bayan ngan National Democratic Front ha 2028. An bag-o nga palisiya prinsipal nga igpapatuman han National Task Force-Elcac nga ginbug-os han rehimen Duterte.

Subay hini nga palisiya, buylado nga iginpapatuman han AFP ngan PNP an mahugaw nga todo-gerra kontra ha katawhan Pilipino ha kasyudaran ngan han kabaryuhan. Nagpapadayon an grabe nga pasista nga terorismo han estado, panginyupo ha imperyalismo nga US ngan pagpuypoy ha mga pwersa nga patriyotiko ngan demokratiko.

Ha luyo han pauru-utro nga pagyinawyaw han US, AFP ngan ni Marcos kasumpay han "pagbirik" han armado nga pwersa han nasud

tikang ha "internal nga depensa" ngadto ha "eksternal nga depensa" tungod kay "maluya na" o "naperdi na" an BHB, nagpapabilin an kadam-an han pwersa han AFP ha kabaryuhan ngan mga prente gerilya. Pauru-utro an pag-inaringasa hini nga pito nga magluya nga prente gerilya na la an nasasalin, kundi yukut-yukot nga mga pwersa nga militar, pulis ngan paramilitar pa gihap an ginpapagios para ha kontra-insurhensiya nga kampanya.

Komo kaparte han NAP-UPD, padayon nga gin-gagamit ni Marcos an Anti-Terrorism Law, nga aada na ha ikalima katuig, ngan an Terrorism Financing Prevention and Suppression Act agud gipiton ngan pamingawon an mga kritiko ngan nagyayakan kontra ha iya rehimen, ngan bisan an ordinaryo nga katawhan. Gintatarget han rehimen an ginbansagan hini nga "mga ligal nga prente han CPP-NPA-NDFP" agud kunuhay "igundang an rekrutment, utdon an pampinansya nga suporta ngan kontrahon an propaganda." Hiluagan nga gintatamakan hini an katungod ha pag-oorganisa han mga sektor.

Ha kabaryuhan, padayon nga iginpapailarum ha dugang nga militarisasyon ngan okupasyon an mga komunidad ha porma han mga *focused military operation* (FMO) ngan okupasyon han mga baryo ha tahub han Retooled Community Support Program (RCSP). Hini nga mga operasyon, mga parag-uma nga sibilyan o diri armado an prinsipal nga gintatarget han militar nga pandarahug ngan panmuypoy. Kadungan hini an waray wantas nga *aerial bombing*, istraping ngan panganganyon ha umhanan ngan kabukiran nga nagbubutang ha peligro ha kinabuhi han mga sibilyan ngan naghihibang ha kalibungan.

Diin mas natikagrabe an pasista nga terorismo han militar, didto liwat ginlalauman an pagsakob han dagko nga negosyo nga mina, plantasyon, ekoturismo ngan iba pa nga tipo an pandambong ha kalibungan ngan pagpapaiwas ha mga komunidad. Nagseserbe nga pangandam liwat ini nga mga operasyon militar agud himuon nga "talwas" an pira nga mga erya para ha mga war games han US ngan Pilipinas.

Waray hunong an buylado nga pagpapatuman han NTF-Elcac ha programa nga "balik-loob" ngan panguwat gamit an buwa nga amnestiya ha kabaryuhan. Kasumpay ini han kampanya han intimidasyon, pwersahay

nga "pagpapasurender" ha mga sibilyan ngan pangurakot ha pondo han katawhan. Ginpondohan han rehimen Marcos an pagbubug-os hadton Abril han asosasyon han mga "hadto anay rebelde" agud gamiton kontra ha katawhan Pilipino.

Sugad ha urhi nga tulo katuig ha poder, waray wantas an pagtalapas han rehimen Marcos ha mga pagsurundon ha gerra, ha porma han tinuyo nga pagpatay han mga samaran nga mangaraway, pagpatay ha mga sibilyan ha mga "peke nga engkwentro" ngan pagpapakuri ha bug-os nga mga komunidad kadungan han mga pankombat nga operasyon han AFP.

Mga pagtalapas ha tawhanon nga katungod

Ha lista han Ang Bayan, 180,074 an nagin biktima han mga pagtalapas ha tawhanon nga katungod han rehimen US-Marcos tikang Disyembre 10, 2024 tubtub Hunyo 30 (203 kaadlaw). Nahilista han AB an 239 nga kaso han mga pagtalapas ha tawhanon nga katungod ha bug-os nga nasud.

Ha aberyeds, diri mamenos ha tulo an biktima han pampulitika nga panmatay kada bulan. Dugang dinhi, mayda liwat usa nga biktima han pagsikmit ngan duha nga biktima han tortyur kada bulan. Ha naglabay nga unom kabulan, pito an biktima han pakyas nga pagpatay han mga pwersa han estado.

Sugad han naglabay nga mga report, pinakadamo nga biktima an nahilista ha ranggo han parag-uma (176,940), kasunod an sektor han kabataan (2,273) ngan kablas ha syudad (2,237).

Ha tulo katuig han rehimen Marcos ha poder, nahilista han AB an 3,321 nga kabug-usan nga ihap han mga kaso diin diri mamenos ha 688,313 an ihap han mga biktima. Ha ihap han mga biktima, maabot ha abereyds nga 628 kada adlaw an mga biktima ha pagtalapas ha tawhanon nga katungod ha naglabay nga tulo katuig han rehimen Marcos.

MGA PAGTALAPAS HA TAWHANON NGA KATUNGOD

(DISYEMBRE 10, 2024 – HUNYO 30, 2025)

180,074
IHAP HAN MGA BIKTIMA

239
IHAP HAN MGA KASO

24
PAGPATAY

10
PANGASTIGO

17
PAGSIKMIT

23
TORTYUR

19
PANMIMIRIT

7
PAKYAS NGA PAGPATAY

73
PAG-ARESTO NGAN DETENSYON

2,060
PINIRITAY NGA EBAKWASYON NGAN DISLOKASYON

891
PANANARHUG, PAN-GIGIPIT NGAN INTIMIDASYON

MGA PAGTALAPAS HA TAWHANON NGA KATUNGOD

(HUNYO 30, 2022 – HUNYO 30, 2025)

688,313
IHAP HAN MGA BIKTIMA

3,321
IHAP HAN MGA KASO

256
PAGPATAY

251
PANGASTIGO

250
PAGSIKMIT

202
TORTYUR

86
PAKYAS NGA PAGPATAY

561
PAG-ARESTO NGAN DETENSYON

2,362
PANMIMIRIT

84,803
PINIRITAY NGA EBAKWASYON NGAN DISLOKASYON

161,753
PANANARHUG, PAN-GIGIPIT NGAN INTIMIDASYON

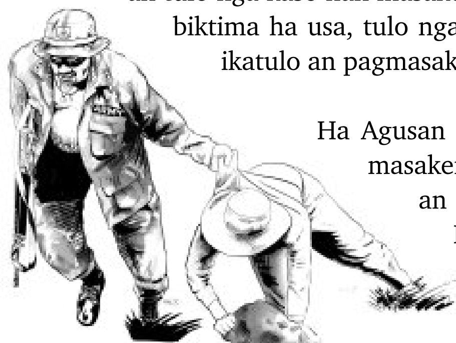
Pagpatay, pakyas nga pagpatay ngan tortyur

Diri mamenos ha 24 an biktima han pampulitika nga panmatay ha bug-os nga nasud ha naglabay nga unom kabulan. Mayoriya ha mga kaso nahilista ha panahon han mga *focused military operation* (FMO) ngan RCSP han mga sundalo ngan pulis ha mga komunidad han mga parag-uma ngan nasyunal nga minoriya. Nahilista an mga pagpatay ha Oriental Mindoro, Masbate, Negros Oriental ngan Occidental, Capiz, ha Samar, Northern Samar ngan Eastern Samar, Leyte, Agusan del Sur, Surigao del Sur, ngan Sarangani.

Sugad ha nakalabay, ginpapagawas han AFP nga napatay ha "engkwentro" an mga biktima. Agud pagawason nga napatay ha engkwento, ginbabaduan pa, ginbubutangan han mga armas, bala ngan iba pa nga higamit militar an ira mga patay nga lawas, ngan iginbubutang bisan diin. Ginpapasamwak han AFP an sugad nga buwa nga balita bisan pa mahugot ini nga ginpapahimuwaan han pamilya, kaamyaw ngan bisan han mga upisyal han lokal nga konseho ha baryo.

Ha mga biktima, lima an mga *hors de combat* (mga *combatant* nga waray na kapas umato tungod kay samaran o masakit), ngan diri *combatant* o mga retirado han rebolusyunaryo nga kagiusan. Gindakop hira han mga berdugo nga tawuhan han AFP ngan tuyo nga ginpatay, imbes nga igdeklara nga dakop han gerra o kasuhan ha ira korte. Makikit-an liwat ha mga patay nga lawas an pangilal-an han tortyur.

Mga kaso han masaker. Nahilista ha panahon nga lupgop han report an tulo nga kaso han masaker: usa kabug-os nga pamilya an biktima ha usa, tulo nga parag-uma ha usa pa ngan an ikatulo an pagmasaker ha mga *hors de combat.*

Ha Agusan del Sur, waray-kaluoy nga ginmasaker han mga sundalo han 26th IB an pamilya Gomansil ha Dayuman River, Barangay San Vicente (Balagnan), Esperanza hadton Disyembre 15, 2024. Ginpatay han mga berdugo

an mag-asawa nga Toto ngan Toni Gomansil ngan an ira anak nga hi Celine. Gin-akusaran hira nga nakikigsumpayan ha BHB ngan rebolusyunaryo nga kagiusan ha prubinsya.

Antes an krimen, nagsarit pa an pamilya Gomansil ha mga sundalo nga nakadeploy ha hirani nga detatsment agud matuyangan nga magtrabaho ha ira uma. Ha luyo han ira "pagsarit," ginsundan hira han mga sundalo ngan igin-gapos an mag-asawa nga Toto ngan Toni. Iginpailarum hira ha grabe nga interogasyon ngan pira kabeses nga ginpakianhan kun mayda presensya han BHB ha ira komunidad, nga igindiwara han mag-asawa. Ginbibiling liwat ha ira an asawa ni Celine nga gin-akusaran nira nga mangaraway han BHB.

Kasunod hini, ginbuno han mga sundalo an mag-asawa tubtub mamatay. Nakadalagan pa hi Celine han makit-an an pagpatay ha iya mga kag-anak kundi dayon liwat nga ginpanmusil han mga sundalo. Gin-arigay ngan gin-utod pa hini an lawas ni Celine.

Ha Northern Samar, ginpanmusil tubtub mapatay han mga sundalo han 8th ID an tulo nga parag-uma ha Barangay Nagoocan, Catubig hadton Hunyo 8. Ginpagawas han militar nga an tulo kaapi han lima nga napatay ha usa nga armado nga engkwentro han mga sundalo ngan BHB. An mga biktima ginkilala nga hira Noel Lebico Sr, Arnel Aquino ngan Nonoy Norcio.

Hi Lebico residente han Barangay Roxas ha Catubig, hi Aquino tikang ha Barangay Osmeña ha Palapag, samtang hi Norcio taga-Barangay Luneta, Gamay. An mga baryo ngan bungto nga ira gin-uukyan nakapailarum ha de facto nga balaud militar tikang pa hadton 2020. Antes an panhitabo, daan na nga nahiaagum han pan-gigipit ngan militar nga kabangisan an mga biktima.

Antes hini, diniri nga sumakob an tulo ha programa han pwersahay nga pagpapasurender han 8th ID.

Pagpatay ha menor-de-edad. Ginpatay han 63rd IB an 16-anyos nga hi Jayson Grafil Padullo ha paturapak nga panmusil hadton Hunyo 15 ha

Sityo Bagong Barrio, Barangay Pinanag-an, Borongan City, Eastern Samar. Mahugot nga ginpamatud-an han mga ka-barangay ni Jason ha Barangay Benowangan nga hiya usa nga sibilyan. Sering nira, nag-eenrol pala hiya ha Garde 7 ngan nakatalaan hiya nga sumulod yana nga Hunyo.

Nakada ha uma ha gawas han sityo an biktima kaupod an usa pa nga batan-on han pabuthan han mga nag-ooperasyon nga sundalo. Namatay hi Jason ha mga igo han bala, samtang nakadalagan ngan nakatalwas an iya upod.

Pagpatay ha mga *hors de combat*. Waray respeto an AFP ngan rehimen Marcos ha pagtalapas ha mga pagsurundon han gerra. Nahilista ha mga prubinsya han Negros Oriental ngan Occidental, ngan ha Leyte an mga pagpatay ha *hors de combat*.

Ha Negros Occidental, ginsikmit ngan tuyo nga ginpatay han mga sundalo hira Nonoy Ponteras (Ka Jojo) ngan Marisa Pobresa (Ka Kim). Hadton Marso 7, alas-8 han gab-i, ginsikmit han mga operatiba han Crime Investigation and Detection Group han Philippine National Police (PNP) ngan mga tawuhan han Armed Forces of the Philippines (AFP) hira Ponteras ngan Pobresa ha usa nga balay ha Bacolod City. Pwersahay hira nga iginsakay ha usa nga van ngan gindara ha diri matudlok nga lugar, diin hira diretso nga ginpatay.

An patay nga lawas han duha gindara han mga berdugo ni Marcos ha Sityo Paraiso, Barangay Caduhaan, Cadiz City. Kasunod nga adlaw, nagpasarang han buwa an mga lokal nga tagapagyakan han militar nga napatay an duha ha usa nga engkwentro pasado ala-una han kaagahon giutan han 79th IB ngan BHB.

Marisa Pobresa (Ka Kim) ngan Nonoy Ponteras (Ka Jojo)

Hi Ponteras usa nga nangunguna nga upisyal han NDF-Negros samtang hi

Pobresa usa nga administrador han panrehiyon nga upisina han NDF. Kalakip ha responsabilidad han duha an makigkonsultasyon ha mga trabahador, parag-uma, trabahador-ha-uma, mga kablas ngan iba pa nga tinalumpigos nga sektor ha isla agud buligan hira nga tagan-tingog an ira mga araba ngan ipasulong an ira mga pakigbisog.

Ha Leyte, ginpatay han 93rd IB hadton Hunyo 18 ha Barangay Cogon, Carigara an diri armado ngan waray kapas umato nga tulo nga membro han BHB. Mayda sakit ngan nagpapahuwas hira Juanito Selleza Jr (Ka Tibor/Ka Rey) ngan Sadam Paclita (Ka Dimple) han atakihon ngan panmusilon han mga sundalo. Ginpatay kaupod nira hi Lino Delante (Ka Dodong), usa nga medik nga nag-aataman ha mga pasyente.

Diri armado hadto an mga kaapi han BHB tungod kay mga pasyente hira. Ha pagpatay, klarado an intensyon han mga sundalo nga patayon an tulo tungod kay kun ruruyagon akos nira dakpon ini ngan tagdon nga dakop han gerra.

Namatay tungod ha ugmad. Namatay an babaye nga hi Lolita Reman ha Sityo Toril, Barangay Bandila, Toboso, Negros Occidental hadton Mayo bunga han sobra nga kahadlok ngan ugmad ha mga operasyon han 79th IB. Ginreyd ngan ginhalikwat han mga sundalo an balay nga pananag-iya han pamilya Mahusay diin nakadto an ginang ha Sityo Toril hadton Mayo 20, alas-5 han aga.

Usa nga kapareho nga insidente liwat an nahitabo ha Barangay Minapasok, Calatrava. Gin-atake han *stroke* an parag-uma nga hi Boyet de Asis hadton Mayo 23 tungod ha panarhug ha iya han pito nga sundalo han 79th IB ngan mga traydor ha rebolusyon.

Namatay ha detensyon. Namatay an usa nga mayda sakit nga priso pulitikal tikang ha Quezon hadton Disyembre 25, 2024 tungod ha kriminal nga pagpasibaya han New Bilibid Prison (NBP) ha Muntinlupa City. Gin-atake han *stroke* ngan namatay hi Hilario de Roxas, usa nga parag-uma tikang ha Catanauan, Quezon.

Hi De Roxas usa nga *senior citizen* nga mayda gin-aabat nga *hypokalemia* (kundisyon diin nahimubo an *potassium* ha lawas), *pneumonia*,

ngan *hypertension*. Gin-aresto hiya han mga pulis ngan sundalo ha General Luna, Quezon, hadton Pebrero 12, 2020 ha mga kaso nga kriminal.

Iginbalhin hiya ha NBP hadton Septyembre 30, 2024 tikang ha pagkakapriso ha Gumaca District Jail ngan Quezon District Jail (QDJ) na bungto han Pagbilao. Samtang nakapriso hi de Roxas ha Quezon, gin-atake na hiya han *mild stroke* ngan nagkamayda hin dirudilain nga komplikasyon ha kalibsugan.

Nahilista naman han Ang Bayan an pito nga biktima han pakyas nga pagpatay. Dabi hini nga mga kaso an mga nag-ooperasyon nga yunit han militar, nga ha kahadlok nga maunahan, paturapak nga nanmumusil ha hin-o man nga nahikakatapo ha guba o dalan. Diri naman mamenos ha 23 an nahiagum han tortyur ha kamot han mga sundalo.

Pag-aresto, pagsikmit, ngan panarhog, pan-gigipit ngan intimidasyon

Nakaglista an AB han 31 nga kaso han arbitraryo nga pag-aresto ngan detensyon diin diri mamenos ha 73 an biktima, nga kadam-an mga parag-uma. Ginsalawdan an mga biktima han magkalain-lain nga hinimuhimo nga mga kaso agud maihaan nga igpabilin ha prisuhan. Kalakip ha mga kasagaran nga mga kaso nga iginsalawad ha ira an *illegal possession of firearms and explosives*, pagpatay ngan pakyas nga pagpatay, terorismo ngan "terrorism financing."

An iba ha ira nahiagum han tinuyo nga ginpalangan nga pagpoproseso han mga papeles han mga korte agud diri layon nga makagawas. An pira pa, labina ha mga aada ha prubinsiya, iligal nga iginpipriso ha mga kampo militar hin waray mando han korte ngan diri gintututugan nga mabisita han pamilya.

Ha panahon nga nakapriso, iginpapaatubang liwat an mga gin-aresto ha mga "hadto anay rebelde" agud pabaliskaron hira ngan aghaton nga magpagamit ha estado. Gin-gagamit liwat an pamilya han mga gin-aresto ngan detenido agud piriton nga "sumurender" an nakapriso na nga mga kaurupdan.

Gin-aresto ha pagtindog ha katungod ha tuna. Lima nga membro han Samahang Magsasaka at Mangingisda sa Barangay Taltal (SAMMBAT) an gin-aresto han mga pulis kasunod han pagtipa nira ha demolisyon ha bablay ha 32-kaektarya nga tuna ha Sityo Togue, Barangay Taltal ha Masinloc, Zambales hadton Hunyo 19.

Umatake ha komunidad an mga magpapatuman han demolisyon ha pangunguna ni Sheriff Roy Mendones han upisina han Provincial Sheriff kaupod an sumobra-kumulang 70 nga pulis ngan mga tawuhan han SWAT. Iginpriso han mga pulis hira Neil Edward Geroca, tagapagyakan han grupo, Claire Elfalan, sekretaryo han SAMMBAT, ngan mga kaapi hini nga hira Elmer Nollas, Elmer Madarang, ngan Alex Mose. Nakagawas hira kahuman an pira kaadlaw pinaagi han piyansa.

Pag-aresto ha mga nagbarikada kontra ha demolisyon. Upat nga residente han Mayhaligue Street ha Barangay 262 ngan 264 ha Zone 24, Tondo, Manila an gin-aresto han mga pulis dara ha ira pagbarikada kontra ha demolisyon ha komunidad hadton Mayo 26. Pag-insister han mga residente, waray ligal nga basaranan ngan talapas ha ira mga katungod an demolisyon.

An kaso han Agusan 8. Gindakop han mga elemento han 66th IB, 67th IB, ngan pulis an 11 nga indibidwal ha usa nga tsekpoynt ha Bunawan, Agusan del Sur hadton Hunyo 13 han gab-i. Nagbibiyahe tikang ha bungto han Monkayo ha Davao de Oro hira Charisse Bernadine Bañez, Ronnie Igloria, Louvaine Erika Espina, Sinag Lugsi, Larry Montero, Daryl Man-Inday, Arjie Guino Dadizon, Grace Niknik

Palayain ang Agusan 8!

Man-aning, Leo Taba, ngan duha pa nga drayber han ulangon ha tsekpoynt. Ha impormasyon han grupo, pwersahay hira nga ginapapalusad ngan pira kaoras nga ginpadapa ha kalsada.

Sering nira, waray rason an mga pwersa han estado agud himuon an pagdakop. Igin-insister han mga biktima nga hinimu-himo an mga kaso ngan ginpapagawas nga may nakuha nga mga armas ngan pampasabog ha ira. Ginpan-aliskay han militar ngan pulis an sarakyan hin waray iginpapakita nga *search warrant* ngan ginkumpiska an ira mga gamit. Ginpabuhat la hira kahuman han duha kaoras ngan ginpagawas nga nakuha ha ira gamit an mga armas ngan pampasabog. Gindara hira ha istasyon han pulis ha Bunawan.

Hadton aga han Hunyo 14, nadiskubre han mga biktima nga diri na nira kaupod ngan nawawara hira Taba ngan an duha nga drayber han mga sarakyan. Hito nga adlaw, ginpugngan han mga sundalo an mga paralegal ngan grupo ha tawhanon nga katungod nga makaduok ngan makaestorya an mga gindakop.

Gindelatar nga pagpagawas. Ha panahon han report, nahilista an mga kaso han tinuyo nga pagpapaiha ngan pagpadelatar ha pagproseso han mga dokumento ngan papeles agud diri layon makagawas an mga priso pulitikal. Kalakip dinhi an nagin kaso ni Rey Irvine Malaborbor.

Hadton Hunyo 23, nakatalaan na nga gumawas hi Malaborbor tikang ha unom katuig nga pagkapriso han pugngan hiya han mga tawuhan han Metro Manila Distric Jail Annex 4 (MMJD4) ngan iginbalik ha prisuhan. Sigon ha tawuhan han prisuhan, may inabot nga *subpoena* kontra kan Malaborbor para ha kaso nga *arson* nga kunuhay nahitabo hadton 2019 pa ha Mindoro. Diri nakangaran kan Malaborbor an nasering nga *subpoena*.

Hi Malaborbor usa nga aktibista ngan membro han Katipunan ng mga Samahang Magbubukid sa Timog Katagalugan (Kasama-TK). Gin-aresto ngan ginsalawadan hiya han hinimu-himo nga kaso han *illegal possession of firearms* ngan pagpatay han mga elemento han 76th IB hadton Hulyo 27, 2019 ha Santa Cruz, Occidental Mindoro. Gin-akusaran liwat hiya nga membro han Bagong Hukbong Bayan.

Hul-os la nga nakagawas hi Malaborbor tikang ha prisuhan hadton syahan nga semana han Hulyo.

5 katuig han Anti-Terrorism Act. Ha pagpapatuman han mapanmuypoy nga Anti-Terrorism Act ngan han kasumpay nga balaud kontra ha "terrorism financing," nahilista han grupo nga Karapatan nga mayda 227 nga indibidwal nga ginkasuhan, samtang 34 an arbitraryo nga gin-nganganan han Anti-Terrorism Council nga mga "terorista"

Ha mga ginkasuhan, aada ha 30 an presente nga nakapriso. Usa an nahidokumento nga nahusgaran nga salaan pinaagi han usa nga *plea bargain* ha estado. Inatubang an nasering nga biktima han 55 nga ihap han kadabi ha "terrorist financing."

Pangatake ha panahon han *midterm* nga eleksyon. Inatubang ha waray hunong nga pangatake an mga patriyotiko ngan demokratiko nga kandidato nga dinalagan para ha *midterm* nga eleksyon hadton Mayo. Nagin target han butad nga panmuypoy ha porma han *Red-tagging*, sarbeylans ngan pananarhug, an mga senador ngan partylist han Koalisyon nga Makabayan ngan bisan mga lokal nga kandidato. Diri nagin talwas bisan an mga tagsuporta han Makabayan tikang hini nga panmuypoy.

Ha datos han Vote Report PH, aada ha 4.83% han kabug-usan nga 6,064 nga report han mga pagtalapas ha katungod ngan anomaliya hadton eleksyon. Pinakagrabe hini an pagsikmit ngan ha dayuday nga pagpriso ha usa nga kampanyador han Bayan Muna Partylist ha Batangas.

Ginsikmit han 59th IB hi Pauline Joy Banjawan hadton Abril 26 ngan natultulan han mga grupo ha tawhanon nga katungod hadton Abril 28 ha istasyon han pulis ha Santo Tomas, Batangas. Nahibaruan nga antes hiya dad-on ha PNP-Santo Tomas hadton alas-9 han

Palayain si Pauline Joy Banjawan!

gab-i han Abril 27 nahiagum na hiya han pisikal ngan mental nga tortyur ha kamot han 59th IB. Ginsalawdan hiya han kaso nga kriminal agud prisuhon.

Nahilista naman han AB ha naglabay nga tuig an 17 nga biktima han pagsikmit. May mga kaso ha Isabela, Rizal, Batangas, Sorsogon, Masbate, Negros Oriental ngan Occidental, ngan Agusan del Sur. Pira ha mga biktima iginlutaw gihap han mga pwersa han estado, samtang an iba mga patay na han igpakita han militar. Ginpapagawas hira nga napatay ha mga engkwentro. Ha mga buhi nga iginlutaw, an iba ginsasalawdan han hinimu-himo nga kaso ngan nakapriso. Samtang an iba aada ha kustodiya han militar ngan iginpresenta nga "sinurender."

Nakaglista liwat an AB han diri mamenos ha 891 nga biktima han pananarhug, pan-gigipit ngan intimidasyon. Labaw nga mas dako ini nga ihap kun ig-aapi an yukut-yukot nga iginparada ngan piniritay nga "ginpasurender" han militar komo mga kaapi o tagasuporta han BHB ha kasyudaran ngan kabaryuhan. Ha mga kaso han "pagpasurender," diri pipira an higayon nga gin-gamit han militar an panhatag han ayuda agud kuhaan han ritrato an mga residente ngan sidngon nga "sinurender" hira.

Ngirhat han militar ha mga komunidad

Ha maraut nga katuyuanan nga "rumkon" an mga hukbo han katawhan ha kabaryuhan, o kunuhay "pugngan nga makabalik" ini, ginsasakop han mga pankombat nga operasyon han AFP ngan PNP an damo nga komunidad ha kabaryuhan. Padayon nga nakadeploy an barubatalyon nga pwersa militar ngan pulis ha damo nga komunidad han mga parag-uma ngan nasyunal nga minoriya.

Nahilista han AB an diri mamenos ha 2,060 nga biktima han pwersahay nga pagpapaiwas ngan dislokasyon. Inabot ha 171,066 an ihap han mga residente nga apektado han igin-imponer nga magdarahug nga blokeyo ha pagkaon ngan ekonomiya. Mayda nahilista nga siyam nga kaso han *aerial bombing*, istraping ngan panganyon.

Panmomba ha Mindoro. Naghimo han *aerial strafing* ngan panmomba an 203rd IBde ha Mansalay, Oriental Mindoro hadton Marso 1. Nagdurot han karinggal an mga pangatake ha mga komunidad han parag-uma ngan Mangyan-Hanunuo.

Ha report han mga residente, alas-10 han aga han mahitabo an syahan nga hugna han pagpapauran han mga bala tikang ha kahanginan gamit an duha nga Blackhawk *helicopter* ha Sityo Lomboy, Barangay Panaytayan. Kahuman hini, utro nga binalik an mga helikopter dapit alas-2:30 han kulop ngan naghulog han upat nga bomba kadungan an waray hunong nga pagpapabuto ha magkaranit nga sityo han Lomboy, Abaka, ngan Matarayo.

Iginpatuman han mga berdugo an terorismo tikang ha kahanginan kahuman an usa nga hinimu-himo nga agway han 4th IB kontra kunuhay ha BHB-Mindoro. Waray yunit han BHB-Mindoro ha nasering nga lugar hito nga adlaw.

Naapektuhan liwat han panmomba an iba pa nga kasapit nga komunidad han Buol, Amaga, Tangkulang, Salay, ngan Proper nga lupgop pa gihapon han Barangay Panaytayan, ngan mga sityo han Puyuhan ngan Badi nga lupgop han kasapit nga Barangay Teresita.

An panmomba ha Mansalay kasunod han *aerial strafing* ngan panmomba liwat ha bungto han Pola hadton Pebrero 19.

Istraping ha Bukidnon. Nagpauran han bala an 88th IB ha mga sibilyan ha Sityo Bendum, Barangay Busdi, Malaybalay City, Bukidnon hadton Abril 19. Usa nga sibilyan an kritikal nga naigo ngan gindara ha hospital tungod hini. An mga nasering nga sibilyan nagbibiling la unta han lapnisan *(agarwood)* ngan "naalahan" kunuhay han mga sundalo nga membro han hukbo han katawhan.

Destroso han US *war games* ha pakabuhi. Direkta nga naapektuhan an pakabuhi han mga parupangisda ha pag-imponer han "no-sail zone" han lokal nga gubyerno ngan mga tropa han US agud tagan lugway an mga *war games* nga *live-fire exercises*. Iginpatuman ini hadton Abril ngan Mayo ha mga bungto han Ilocos, Zambales ngan Cagayan diin diri mamenos ha 28,000 nga parupangisda an naapektuhan sigon ha mga report. Mahikukunsidera ini nga blokeyo ha pagkaon ngan ekonomiya nga natalapas ha tawhanon nga katungod.

Hustisya!

Hustisya an nagkakaurusa nga guliat han katawhan Pilipino para ha ngatanan nga mga biktima han pagtalapas ha tawhanon nga katungod han rehimen US-Marcos. Magkalain-lain nga porma han pagpapahayag ngan pakigbisog an iginlansar han mga grupo ha naglabay nga tuig agud tagan tingog an mga biktima ngan ira mga pamilya.

Dirudiretso an panawagan han mga grupo ngan biktima han gerra ha druga nga papagbatunon hi Rodrigo Duterte ha iya krimen ha bug-os nga katawhan. Iginkalipay nira an pag-aresto kan Duterte hadton Marso 11 ngan detensyon ha International Criminal Court ha kaso nga krimen kontra ha bug-os nga katawhan. Naninindugan an mga biktima kontra ha anuman nga pag-atentar ngan maniobra han kampo ni Duterte agud tugutan ngan matagan hiya han *interim release*. Dugang hini, ginpakusog liwat nira an panawagan nga utro nga umapi an Pilipinas ha ICC.

Iginhimo gihap han mga grupo ha tawhanon nga katungod an mga *fact-finding mission* komo porma han pag-ato ngan panawagan para ha hustisya. Ha Mindoro, maisugon nga gin-atubang ngan gin-atuhan han magkalain-lain nga grupo, kaupod an Karapatan-Southern Tagalog, an

butaray nga pan-gigipit ngan militar nga pandarahug han 203rd IBde nga nag-atentar nga pugngan hira nga ipatuman an usa nga *fact-finding mission* ha isla han Mindoro hadton Pebrero 23 tubtob Marso 1.

Partikular nga ginkadto han tim an bungto han Pola, Bulalacao ngan Mansalay ha Oriental Mindoro diin nahirepot an serye han mga pagtalapas ha tawhanon nga katungod kasunod han mga engkwentro han 203rd IBde ha BHB-Mindoro hadton Pebrero. Pag-abot pala han tim ha isla, nakaimponer na an diri deklarado nga balaud militar ha mga barangay.

Pinaagi han dirudiretso nga kampanya ngan pagpupursige han mga pamilya ngan abugado, pira na nga mga priso pulitikal an napagawas tungod ha kawaray ebidensya han hinimu-himo nga mga kaso nga iginsalawad ha ira.

Kaupod dinhi an paggawas han mga organisador han Kalipunan ng Damayang Mahihirap (Kadamay) nga hira John Griefen Arlegui ngan taga-Anakbayan nga hi Reynaldo Viernes hadton Pebrero 4. Masobra unom na katuig hira nga iginpriso. Nakagawas liwat hadton Abril 8 an mga tag-undong han katungod han mga Lumad nga hira Julieta Gomez ngan Niezel Velasco kataliwan han upat katuig.

Nagin landaw liwat ha naglabay nga tuig an serye han mga welga ngan duruyog nga paggios han mga trabahador ngan unyon agud ig-insister an ira panawagan para ha dugang nga suhol, mga katungod ha pagtrabaho ngan igdaug an bag-o nga *collective bargaining agreement* (CBA). Pira ha mga landaw nga paggios an nahitabo nga welga han mga trabahador ngan unyon han Nexperia Philippines Inc ngan Kawasaki Philippines.

Padayon an militante nga pag-ato han katawhan ngan mga tag-undong han tawhanon nga katungod agud dirudiretso nga atuhan an brutal nga paghahadi han rehimen Marcos. Tikang ha mga ligal o ekstra-ligal nga pitad, tubtub ha mga armado nga aksyon han BHB, dirudiretso na nga naato an katawhan para ha pagdepensa ha mga katungod ngan pagkabot han hustiya. Iginbubuksas, ginsusukna ngan ginsusukot nira hi Marcos ha mga palisiya ha panmuypoy ngan terorismo han estado.